

Asia: VN/31178/2023

Kansallinen liikenteen vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluinfraohjelma

Lausunnonantajan lausunto

Tieliikenne: ohjelmassa esitetty jakeluinfran ja markkinan nykytila sekä arvio tulevasta kehityksestä

Det kan inte nog poängteras nödvändigheten av att utvecklingen av och tillgången till alternativa trafikbränslen satsas på jämlikt i hela landet och även på landsbygden. Tillgången till alternativa trafikbränslen på landsbygden för både personbilar och lastbilar är en förutsättning för näringslivet och för att det ska kunna utvecklas. Samtidigt är det en förutsättning för att regionerna i Finland ska behandlas jämlikt och få lika möjligheter att lyckas.

I programmet hittas statistik från Statens tekniska forskningscentral och Finlands miljöcentral som berättar att elbilarna i Finland är koncentrerade till större bosättningscentra. Bilar med förbränningsmotor är relativt sett vanligare på landsbygden. En stor bidragande orsak till detta kan man tänka att orsakas en begränsad tillgång till allmänna laddningspunkter, speciellt snabbladdningspunkter, på landsbygden.

Enligt programmet förlitar sig eldrivna bussar samt lastbilar i distributionstrafik i nuläget främst på privat laddningsinfrastruktur (depåladdning, laddning i egna eller kundernas utrymmen). Bra att det lyfts fram att offentlig tillgänglig infrastruktur behövs bl.a. för att utvidga transportområdena, för transporter på icke-etablerade rutter och för de företag som inte har möjlighet att investera i egen laddningsinfrastruktur. Viktigt vore att även här poängtera tillgängligheten i hela landet och också på landsbygden och inte endast TEN-T-vägnätet och då speciellt TEN-T-stomnätet längs riksväg 4 och i det övergripande TEN-T-nätet längs riksväg 3, 5 och 9 som framkommit i en behovsutredning.

Samtidigt som det är viktigt att laddningspunkterna utvecklas är det också av största vikt att också infrastrukturen för vätagasdrivna fordon byggs ut i hela landet. Det kommer att vara viktigt för den tunga trafikens gröna omställning. Samtidigt tryggar det också näringslivets behov i hela landet, oavsett om det handlar om behov i den lokala produktionen, om transporter till eller från hamnar för export och import av varor eller exempelvis skogsindustrins behov av råvaror. Detsamma gäller också för infrastrukturen kring metantankning och laddningsinfrastruktur för tung trafik.

Tieliikenne: ohjelman tavoitteet ja toimenpiteet

Åtgärdsförslagen är till största delen bra och kan understödvas. I V2 (sid 51) konstateras att allmänt tillgängliga snabbladdningspunkter på minst 150 kW som betjänar person- och paketbilar ska 2023

finnas längs huvudvägnätet i hela landet inom en radie på 60 km. Viktigt är att det här målet även täcker den övriga landsbygden där trafiken är glesare.

I åtgärd V2 (el) (sid 55) skulle det dock vara viktigt att inte bara utreda politiska metoder för att se till att allmänt tillgänglig laddningsinfrastruktur byggs ut i hela landet, också i glest trafikerade regioner, utan att faktiskt konkret konstatera att staten stöder att allmänt tillgänglig snabbbladdningsinfrastruktur byggs ut i hela landet, också i glest trafikerade regioner. För att Finland ska lyckas med en grön övergång inom personbilstrafiken och för att hela landet ska utvecklas jämnt är det här av högsta vikt.

Rautatieliikenne: ohjelmassa esitetty jakeluinfran ja markkinan nykytila sekä arvio tulevasta kehityksestä

Det är viktigt att fortsätta elektrifieringen av banorna i Finland. Avsnitt som är viktiga för näringslivets behov bör prioriteras, även om de kan ha en rätt låg trafikeringsgrad. En elektrifiering av banorna är nödvändig för att Finlands konkurrenskraft på sikt ska kunna bibehållas och näringslivet ska ha lika goda möjligheter att utvecklas som i andra länder. Exempelvis avsnittet Sänkimäki-Luikonlahti borde elektrifieras.

Rautatieliikenne: ohjelman tavoitteet ja toimenpiteet

Åtgärd J1 är mycket viktig och där konstateras att projekt för elektrifiering av banorna genomförs och nya möjligheter till elektrifiering utreds. Viktigt här att prioritera avsnitt som är viktiga för näringslivet även om de är lågtrafikerade och viktigt är att elektrifieringen går vidare i snabb takt och att pengar reserveras för ändamålet.

Lentoliikenne: ohjelmassa esitetty jakeluinfran ja markkinan nykytila sekä arvio tulevasta kehityksestä

Flygplan som drivs med batterier kräver infrastruktur för eladdning, som ännu inte är tillgänglig på flygplatserna i Finland. Det är bra att man i programmet noterat att riksdagen i december 2023 beviljade 300 000 euro för utveckling av elflygtrafikens infrastruktur på Karleby-Jakobstad flygplats som ett pilotprojekt. Likaså utvecklas Skellefteå flygplats i Sverige för att möta kraven som elflygtrafiken ställer. Här kunde noteras att Skellefteå flygplats redan har laddningsmöjligheter för elflyg. Det noteras också i programmet att potentiella rutter för elflyg kunde vara över Kvarken, ex Karleby/Jakobstad–Skellefteå eller Vasa–Umeå. För att det ska förverkligas är det av stor vikt att pilotprojektet på Karleby-Jakobstad flygfält, som hör till TEN T-nätet, blir verkställt under 2024. Det behövs också för att samarbetet med Sverige skall få en framgångsrik fortsättning.

Lentoliikenne: ohjelman tavoitteet ja toimenpiteet

I åtgärd F1 sägs att en säker distributionsinfrastruktur för landström och alternativa hållbara drivmedel utvecklas på flygplatserna i Finland i enlighet med EU-regleringen och på ett marknadsorienterat sätt. Här skulle det vara viktigt att se till att det gäller alla av Finavia upprätthållna flygplatser så att regionerna har lika möjligheter att utvecklas. Viktigt är också att se till näringslivet behov när man prioriterar flygplatser. Det är inte alltid det totala antalet passagerare är det mest avgörande utan istället borde man se hur mycket de passagerarna/företagen betyder för Finlands ekonomi. Totalekonomiskt har de en väldigt mycket större betydelse än kostnaderna för upprätthållande av den viktiga infrastrukturen de behöver för att kunna ta sig ut i världen för att sälja sina produkter och få in sina kunder till verksamhetspunkterna. De bidrar på detta sätt väldigt positivt till Finlands BNP och utan de möjligheterna är riskerna stora att verksamheterna istället skulle flytta utomlands och att planerade investeringar inte verkställs. .

I åtgärd F4 konstateras att på det nationella planet utreds hur drivkraften beaktas i flygplatsavgifterna för att främja elflygtrafiken, i synnerhet i början av utvecklingen. Det här målet skulle vara viktigt att inte bara utreda, utan också förverkliga, så snabbt som möjligt för att möjliggöra en utveckling av elflyget.

I åtgärd F7 (el, vätgas) konstateras att beredskap planeras för den framtida efterfrågan på infrastruktur för elladdning och tankning av vätgas och planer utarbetas för byggande av dessa på flygplatserna. Här är det viktigt att jämlikt inkludera alla flygplatser i Finavias nät och inte enbart de största.

Meri- ja sisävesiliikenne: ohjelmassa esitetty jakeluinfra ja markkinan nykytila sekä arvio tulevasta kehityksestä

Det är viktigt att ge möjligheter åt hamnarna i Finland att jämlikt utvecklas. Också andra är de största hamnarna eller de som hör till TEN-T stomnätet bör omfattas av en utveckling av distributionsinfrastrukturen. Särskilt viktigt är det för hamnar som är viktiga för näringslivet och som har passagerartrafik

Meri- ja sisävesiliikenne: ohjelman tavoitteet ja toimenpiteet

Målen är till största delen bra, men i mål S3 (landström, kusthamnar) skulle det vara viktigt att inte bara innefatta de sex största hamnarna, utan se till att ett större antal hamnar har möjlighet att använda landström. Viktigt här är att se både på en regional jämlikhet och en möjlighet för de hamnar som är viktiga för näringslivet att fortsätta utvecklas (ex Karleby, Jakobstads, Vasa och Kaskö hamn).

I mål S6 (flytande metan, kusthamnar) bör möjligheten att bunkra flytande naturgas eller biogas utvidgas också till fler hamnar än de som ingår i det finländska TEN-T-stomnätet. Även här är det viktigt att se till regional jämlikhet och regionernas och hamnarnas möjligheter att utvecklas. Särskilt viktigt är det för andra stora hamnar, hamnar som är viktiga för näringslivet eller som har passagerartrafik.

Muita huomioita ohjelmasta:

Enligt programmet utvecklas laddningsinfrastrukturen när antalet elfordon ökar. Klokare skulle vara att vara proaktiv och utveckla laddningsstrukturen – då skulle fler hushåll också skaffa elbilar. Det här betyder en utveckling av snabbladdning på fler platser och även på glesbygden.

Bra att också FAIR-projektet noterats i programmet som den föregångare det är inom elflyg.

Nyberg Susanne
Kronoby kommun